

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem ve věci

žalobkyně: T. H. N., nar.,
státní příslušnost Vietnamská socialistická republika,
bytem ,
zastoupena advokátem Mgr. Markem Čechovským,
sídlem Opletalova 25, Praha 1,

proti

žalovanému: Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké policie,
sídlem Olšanská 2, Praha 3,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 1. 2022, č. j. CPR-15871-3/ČJ-2021-930310-V249,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 1. 2022, č. j. CPR-15871-3/ČJ-2021-930310-V249, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 12 228,- Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobkyně.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, Odboru cizinecké policie ze dne 14. 4. 2021, č. j. KRPU-162103-62/ČJ-2019-040026, jímž byla žalobkyni podle § 50a odst. 2 písm. a) bodu 2 zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) uložena povinnost opustit území členských států EU a byla stanovena doba k opuštění území v délce 60 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí. Rozhodnutí bylo potvrzeno.

2. Žalobkyně namítá, že rozhodnutí o povinnosti opustit území je nepřiměřené z hlediska dopadu do rodinného a soukromého života. Toto rozhodnutí musí být přiměřené z hlediska zásahu do rodinného a soukromého života, jak je chráněno na ústavní, evropské i mezinárodní úrovni (čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, čl. 5 odst. 5 směrnice Rady č. 2003/86/ES ze dne 22. 9. 2003 o právu na sloučení rodiny, čl. 8 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod či čl. 3 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte). Žalobkyně nepřiměřenost rozhodnutí opakovaně namítala, ale správní orgány obou stupňů na konkrétní posouzení dopadů rezignovaly, a to i posouzení dopadů též pokud se týká rodinných příslušníků, jak ukládá judikatura Nejvyššího správního soudu (rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 81/2016 – 33 ze dne 25. 5. 2016 či č. j. 8 As 68/2012 – 39 ze dne 6. 8. 2013). Správní orgány nedefinovaly konkrétní zásah, a ten nebyl ani poměřen s konkrétně stanoveným veřejným zájmem, který má být dle názoru správních orgánů chráněn. Nelegální pobyt v případě žalobkyně trvající jeden den nemůže sám o sobě představovat ohrožení některého z veřejných zájmů. Správní orgány nesprávně posoudily přiměřenost rozhodnutí a své závěry opřely o nesprávnou právní argumentaci či o nepodložené domněnky. Žalobkyně rozhodnutí považuje za nezákonné a nepřezkoumatelné.

3. Žalobkyně na území žije již od roku 2008, a to ve společné domácnosti se svým druhem, jejich 2 nezletilými dětmi a starší dcerou žalobkyně. Druh i děti disponují povolením k trvalému pobytu. Nejstarší dcera plní povinnou školní docházku, starší syn navštěvuje od září 2021 mateřskou školu. Druh žalobkyně se věnuje výdělečné činnosti. Žalobkyně zajišťuje péči o nezletilé děti. Tato byla v posledních 2 letech ještě zintenzivněna, když základní školy byly po mnoho měsíců zavřené a děti potřebovaly celodenní dohled. S ohledem na nejasnou situaci není možné predikovat, jak pandemická opatření budou dále ztěžovat (před)školní docházku dětí. Mladší děti, vzhledem k tomu, že je jim jen 2, resp. téměř 4 roky, potřebují nepřetržitou péči bez ohledu na pandemickou situaci. Odloučení dětí od žalobkyně není možné. Jejich odcestování s žalobkyní by představovalo zásadní zásah, a to s ohledem na odloučení od otce i s ohledem na povinnou školní docházku a integraci do společnosti. Rodina je ekonomicky závislá na činnosti druha žalobkyně, který by nebyl schopen zajistit finančně rodinu a současně pečovat o děti. Rovněž není v jeho silách uživit dvě domácnosti na různých koncích světa. Navrhované rozdělení rodiny problém neřeší, není v zájmu nezletilé dcery být odloučena od matky, ani v zájmu nezletilých synů být odloučeni od otce. Pro návrh takového postupu ani nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav, jaký by měl takový postup vliv na psychický vývoj dětí a zda by byl souladný s čl. 3 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Na tom nemění nic ani domněnky správního orgánu o tom, kdo by mohl či nemohl být nápomocen rodině na území země původu, neboť vždy dojde k odloučení některých dětí min. od jednoho z rodičů. Skutečnost, že dceři žalobkyně je 12 let, neznamená, že nepotřebuje péči.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

Vycestování celé rodiny a následné stěhování zpět je extrémně finančně náročné a takové finanční prostředky rodina žalobkyně nemá, stejně jako nemá možnost financovat krátkodobé návštěvy za žalobkyní ve Vietnamu (v současné době jsou navíc letecká spojení do země původu žalobkyně nepravidelná a nejistá). Krátkodobé návštěvy nemohou nahradit péči. Všichni rodinní příslušníci žalobkyně zde mají povolen trvalý pobyt a dlouhodobé vycestování by nad rámec výše uvedených dopadů mohlo vést ke zrušení tohoto oprávnění. Situace na zastupitelském úřadu v Hanoji zůstává problematická, i v případě, že by se žalobkyni podařilo termín pro podání žádosti získat a vyřídit rozvod, příslušný správní orgán má na vyřízení žádosti 270 dnů, kdy právní zástupce ví, že tyto lhůty nejsou dodržovány, a jedná se pak o odloučení výrazně delší, pro zrušení trvalého pobytu postačuje pobyt mimo území EU po dobu 12 měsíců. I kdyby žalobkyně vyřídila rozvod a zajistila termín téměř ihned po návratu do země a vyřízení nebylo výrazně delší než 270 dnů, je nutné nadále čekat na vydání tzv. vstupního DV-R víza, která nejsou s ohledem na ochranná opatření Ministerstva zdravotnictví v současné době vydávána, kdy i kdyby vydávána byla, vždy je zde jisté prodlení mezi vyřízením žádosti a zprocesováním víza, tedy hrozba dosažení 12 měsíců je reálná. Správní orgán prvního stupně uvedl, že se jedná o oprávnění k pobytu, nikoliv povinnost pobytu, jde ale o právo pobytu a rodinní příslušníci žalobkyně mají právo toto své právo využívat. Pobytový status, který nevyžaduje tak dlouhé vyřízení, např. žádost o vydání zaměstnanecké karty, není možné v případě české ambasády ve Vietnamu podat. Návrh žalovaného, aby pobytové oprávnění podala žalobkyně vůči dětem, je nereálný, zákon o pobytu cizinců sloučení rodiče na dítě neumožňuje (§ 42a). Žalobkyně se nemůže sloučit na své děti, jinak by to samozřejmě již dávno udělala. Jedinou možností je sloučení se na druhu, ale až poté, co bude rozvedena a s druhem budou oddáni. Pokud se jí nepodaří vyřídit rozvod zde v České republice, bude muset jej vyřešit v zemi původu. K době pobytu v zemi původu po dobu vyčkávání na vyřízení nové pobytové žádosti je nutné připočítat ještě dobu trvání vyřízení rozvodu a uzavření nového manželství. I kdyby podávala žádost o dlouhodobé vízum (trvá 3 měsíce, srov. § 169t odst. 2 zákona o pobytu cizinců), spolu s dobou vyřízení rozvodu a uzavření manželství se jedná o dlouhou dobu pobytu na území země původu.

4. Vycestování celé rodiny po dobu vyřizování nového pobytového oprávnění není možné dále z důvodu, že opuštění České republiky by představovalo ukončení podnikatelských aktivit druhu žalobkyně, což by znamenalo existenční ohrožení rodiny. Doklady o příjmu jsou nezbytné pro pobytovou žádost žalobkyně. Žalobkyně by nemohla splnit ani požadavek mít na účtu 100 000,-Kč. Návrh na podání žádosti o vydání krátkodobého víza také není aplikovatelný, neboť Velvyslanectví České republiky v Hanoji přijímá žádosti o krátkodobé vízum pouze od konkrétních kategorií žadatelů. Navíc se jedná o vízum max. na 90 dnů. Vízum nad 90 dnů se vydává na zastupitelském úřadu. Možnost sjednání termínu pro podání žádosti na odboru azylové a migrační politiky v České republice sice existuje, avšak neexistuje žádné pobytové oprávnění, o které by žalobkyně na území České republiky mohla požádat. Veškeré žádosti musí iniciovat na zastupitelském úřadu v Hanoji. Pobytové alternativy, kterými se snaží žalovaný navodit dojem, že žalobkyně si sama může za nastalou situaci a že má laxní přístup a věc neřeší, jsou založeny na chybném výkladu zákona a navrhováním nereálných postupů, které nemají oporu v zákoně ani praxi. Zákon žádné možnosti k řešení nastalé situace nenabízí. Žalobkyně volí preferování nejlepšího zájmu svých nezletilých dětí, což mají dle níže uvedené judikatury činit též správní orgány. Žalobkyně se ohrazuje proti tvrzené účelovosti řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

5. Rozhodnutí o povinnosti opustit území je nepřiměřené především vůči nezletilým dětem. Rozhodnutí je nepřezkoumatelné, argumentace stojí na domněnkách a na chybném výkladu zákona. Žalovaný ani správní orgán prvního stupně nedostáli povinnosti konkrétní zásah do rodinného a soukromého života řádně definovat, definovat zájem státu na tomto zásahu a tyto dvě množiny mezi sebou porovnat, zhodnotit, zda je zásah nezbytný. V této souvislosti žalobkyně odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Az 81/2016 – 33 ze dne 25. 5. 2016. Ochrana rodinného a soukromého života je zakotvena v čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, v čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a ochrana nezletilých dětí v čl. 3 odst. 1 této Úmluvy o právech dítěte a čl. 9 odst. 1 této úmluvy, a dále v čl. 5 odst. 5 směrnice Rady č. 2003/86/ES ze dne 22. 9. 2003 o právu na sloučení rodiny. Dále poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 102/2013 – 31 ze dne 28. 2. 2014. Recentní judikatura Nejvyššího správního soudu stejně jako judikatura Evropského soudu pro lidská práva jednoznačně v imigračních věcech staví do popředí nejlepší zájem nezletilého dítěte a při posouzení přiměřenosti rozhodnutí klade důraz na posouzení konkrétních dopadů rozhodnutí na život nezletilého dítěte. Žalobkyně zásadně nesouhlasí s odmítnutím této argumentační linie žalovaným. Byť se jedná o judikaturu z řízení o zrušení pobytu či nepovolení pobytu, dopad těchto rozhodnutí je shodný s dopadem na žalobkyni – nutnost vycestovat z území a upravit si pobyt jiným způsobem na zastupitelském úřadě domovského státu. Tento následek uvádí i žalovaný. Skutečnost, že rodinní příslušníci žalobkyně jsou držiteli trvalého pobytu, neznamena garanci úspěchu žádosti žalobkyně, neboť tato nemá aktuálně možnost využít žádného pobytového oprávnění. Žalobkyně odkazuje na judikaturu a uvádí, že i v případech, kdy se dotýční dopouštěli trestné činnosti, byl zohledněn nejlepší zájem dítěte, kdy žalobkyně je trestně zachovalá. Poukázala konkrétně na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 383/2019 – 40 ze dne 14. 2. 2020, rozsudek č. j. 5 Azs 404/2019 – 28 ze dne 16. 3. 2020, rozsudek č. j. 5 Azs 94/2019 – 33 ze dne 17. 4. 2020, č. j. 5 Azs 347/2019 – 33 ze dne 27. 3. 2020. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva poukázala na případ Jeunesse proti Nizozemsku č. 12738/10. Z judikatury je patrný jednoznačný trend, kdy je v čele zájem dítěte. Musí být postaveno naprosto na jisto, že rozhodnutí dopad do jeho života mít nebude, resp. řádně odůvodněno, proč takový zásah do života nezletilého dítěte splňuje podmínku legitimacy. Žalovaný takto nepostupoval. Na základě nepodložených domněnek o rozdělení rodiny de facto odmítl, že by se mohlo jednat o nepřiměřený zásah. S námitkou porušení nejlepšího zájmu dítěte se žalovaný nevypořádal de facto vůbec.

6. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

7. Soud ze spisového materiálu zjistil následující skutečnosti.

8. Dne 11. 9. 2019 se žalobkyně dostavila ke správnímu orgánu ohledně legalizace pobytu. Při kontrole předložila cestovní pas Vietnamu, ve kterém byl výjezdní příkaz s platností do 9. 9. 2019. Lustrací bylo zjištěno, že žalobkyni byla dne 14. 8. 2019 pravomocně zamítnuta kasační stížnost ve věci žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Jiné vízum nebo oprávnění k pobytu nebylo jisté.

9. Při podání vysvětlení dne 11. 9. 2019 žalobkyně sdělila, že na území ČR je asi 11 let, tedy od listopadu 2008. Přijela tenkrát za účelem sloučení rodiny s manželem. Je vdaná od roku 2006. Probíhá rozvodové řízení, ale to již asi 5 let a žalobkyně stále není rozvedená. Zhruba tuto dobu žije s přítelem, se kterým má syna. Manžel se rozvést nechce. Dlouhodobý pobyt jí skončil v roce 2015. Měla pobyt za účelem sloučení s manželem. Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

Pobyt byl žalobkyni zrušen, protože manžel s dcerou bydleli na jiné adrese. Ani nevěděla, že došlo ke zrušení pobytu, to byl důvod, proč žádala o azyl. Advokát ji vyrozuměl o skončení azylového řízení, poté dostala výjezdní příkaz. Proto přišla řešit svou pobytovou situaci. Je si vědoma toho, že od 10. 9. 2019 pobývá na území bez oprávnění k pobytu. Bydlí na adrese X v X více než rok. Bydlí v nájmu s přítelem, synem a bratrem. Příklad zde má trvalý pobyt. Dále s nimi bydlí dcera žalobkyně, navštěvuje 4. třídu ZŠ. Předtím bydlela v X v ulici X, také asi rok, a to s přítelem a dcerou. Celou rodinu včetně dcery žalobkyně financuje přítel. Od manžela na dceru nedostává nic. S manželem je v kontaktu ohledně rozvodu, on se ale rozvádět nechce, proto vše dlouho trvá. Ve Vietnamu byla naposledy v roce 2011 na návštěvě u rodičů. Má tam oba rodiče a mladší sestru. Je s nimi v občasném kontaktu. Žádný majetek ve Vietnamu nemá. V ČR má přítele, děti a sestru. Žádost o pobyt nepodávala. Žádné vazby mimo rodinné zde nemá. O dceru i syna se starají spolu s partnerem. K dotazu, zda by mohla z ČR vycestovat zpět do domovského státu, sdělila, že by se v podstatě mohla do Vietnamu vrátit, ale má v ČR rodinu. Nejen přítele, ale hlavně děti, bez kterých by odjet nemohla. Syn i dcera se narodili v ČR. Povinnost vycestovat je značný problém. Nedokáže si představit vycestovat s ohledem na syna, kterého zde má. Chtěla by, aby rodina zůstala v ČR pohromadě kvůli dětem.

10. Žalobkyni byla rozhodnutím Policie ČR, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje ze dne 17. 9. 2019, č. j. KRPU-162103-13/ČJ-2019-040026, uložena povinnost opustit území členských států EU podle § 50a odst. 2 písm. a) bodu 2 zákona o pobytu cizinců. Toto rozhodnutí bylo následně zrušeno rozhodnutím žalovaného ze dne 24. 9. 2020, č. j. CPR-40359-6/ČJ-2019-930310-V249. Žalovaný toto rozhodnutí odůvodnil tak, že správní orgán I. st. pochybil ve výrokové části rozhodnutí, chybně také určil počátek plynutí lhůty pro vycestování, který tento stanovil ode dne oznámení rozhodnutí, ačkoli správně to mělo být od nabytí právní moci rozhodnutí. Žalovaný dále shledal, že rozhodnutí správního orgánu I. st. trpí vadou nepřezkoumatelnosti. Zhodnocení přiměřenosti podle kritérií návratové směrnice provedené správním orgánem I. st. je povrchní, správní orgán I. st. se nezabýval jednotlivými kritérii. Odůvodnění je vnitřně rozporné. Správní orgán I. st. se zabýval rodinnými poměry žalobkyně a mj. konstatoval, že sdílí společnou domácnost s druhem a dvěma dětmi, naproti tomu na jiném místě rozhodnutí uvedl, že nemá vlastní rodinu, je bezdětná, dospělá, svéprávná a zdravá. Na dalším místě uvedl, že žalobkyně ani její nezl. děti nedisponují žádným povolením k pobytu na území ČR, kdy ale z lustrace přitom vyplývá, že dcera žalobkyně má od 1. 4. 2010 na území ČR povolen trvalý pobyt. Žalovaný jako další pochybení správního orgánu I. st. našel, že ten chybně poučil žalobkyni o odvolání. Správní orgán I. st. uvedl, že se lze odvolat do 5 dnů od oznámení rozhodnutí, kdy podání odvolání nemá odkladný účinek, avšak lhůta je správně 15 dnů a podání odvolání odkladný účinek má.

11. Při výslechu dne 18. 11. 2020 žalobkyně sdělila, že je stále vdaná, stále probíhá rozvodové řízení. Řízení bylo odloženo z důvodu, že nejprve je nutné řešit děti a péči o ně. Jedno z dětí trvale žije ve Vietnamu, rozhodnutí ohledně péče o něj bude záležet na soudech ve Vietnamu. Toto dítě dosud na území ČR nemělo žádný povolený pobyt. Jedná se o dceru nar. X. V současné době bydlí žalobkyně v ulici X v X se svým druhem a třemi nezletilými dětmi. Otcem nejmladšího syna je přítel, avšak v rodném listu je stále zapsán manžel. Nechali si dělat genetické testy, doklady může dodat. U pražského soudu řeší otcovství. V kontaktu s manželem není, volají si pouze ohledně úředních záležitostí. Manžel stále zdržuje rozvodové řízení. Při posledním soudním řízení byl ale příjemnější, možná již změnil názor. Ví o něm pouze, že bydlí v Praze. Vše financuje její přítel, který je Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

podnikatel. Žádné dávky nepobírá. Změna otcovství u staršího syna je vyřízená, u mladšího probíhá. Dne 16. 6. 2020 podala žádost o povolení k trvalému pobytu nejmladšího syna, ohledně rozhodnutí se čeká na rozhodnutí soudu ve věci otcovství. Nejstarší dcera žalobkyně žije ve Vietnamu. Někdy v roce 2014 se žalobkyně dozvěděla, že má v ČR problém s pobytem, což je důvod, proč zde nežije nejstarší dcera. Žije s rodiči žalobkyně ve Vietnamu. Do budoucna by žalobkyně chtěla, aby i dcera žila v ČR. Zdravotní stav žalobkyně i dětí je dobrý. Všechny děti berou jako otce jejího druha. Dětem se věnují oba dva. S manželem se naproti tomu nestýkají ani nic děti nedostávají. Dcera se obává žalobkynina vycestování. Přítel o tom také ví, ale neví, jak by mohl pomoci. Byla na ambasádě ohledně nového cestovního dokladu, ale ten jí prodloužili pouze o rok, protože nemá v ČR platný pobyt. Do Vietnamu se nechce vrátit, protože tam nic nemá, naopak v ČR má svou celou rodinu. Překážkou by jistě byla i práce, těžko by ve Vietnamu našla takovou obživu, aby zajistila rodinu. Dopad rozhodnutí o opuštění území by byl hrozný. Neví, co by bylo s dětmi. Neví, kdo by se o ně postaral. Dcera je zvyklá na zdejší prostředí. Musela by žít také odděleně od přítele. Absence pobytu je velký problém, který žalobkyni znemožňuje i žádat o různé státní podpory. Stále trvají důvody, které uváděla na podporu azylové žádosti, trvá také obava z nátlaku na rodinu.

12. Dne 23. 2. 2021 proběhl výslech partnera žalobkyně jako účastníka řízení. Ten uvedl, že žalobkyně v ČR pobývá od roku 2008. Přijela do ČR za účelem sloučení s manželem. Jsou spolu od roku 2013, od té doby s ním žalobkyně bydlí, nepodnikala, nepracovala. Ví, že žalobkyně nevlastní žádné pobytové oprávnění. Ví také o azylovém řízení, žalobkyně nevycestovala kvůli dětem. Ohledně pobytu žalobkyně uvedl, že se něco děje, aby mohla žalobkyně získat pobyt na území ČR kvůli dětem. Podle partnera by vycestování byl velký problém, děti potřebují matku, on chodí do práce a živí rodinu. Neví, jestli probíhá nějaké další řízení žalobkyně ohledně pobytu. On sám je svobodný. Partnerka vede rozvodové řízení, a to u Obvodního soudu v Praze 5. Vztah považuje za partnerský, žijí spolu jako manželé a mají spolu dvě děti, samozřejmě se stará i o dceru žalobkyně. Znaří se od roku 2011, ve společné domácnosti žijí od 2013. Vše financuje on. Přestěhovali se na X. Důvodem byl větší byt pro rodinu. Dcera není v kontaktu s manželem partnerky, pouze výjimečně. Nemá o ni zájem, nijak ji nefinancuje. V kontaktu s ním není ani žalobkyně. Neumí si život bez pomoci družky představit. Musí počkat, až soud rozhodne ohledně rozvodu, poté se mohou vzít, což možná usnadní situaci. V rozvodu není překážka, čekají pouze na soudní rozhodnutí. Na území ČR nemá družka žádné jiné vazby. Ve Vietnamu žijí pouze její rodiče. Překážka vycestování zde je, neboť žalobkyně zde nemůže nechat děti. Rodina nemůže být rozdělená. Dopad vycestování by byl na děti i na celou rodinu. Zároveň by se ve Vietnamu neměla čím živit.

13. Rozhodnutím ze dne 14. 4. 2021, č. j. KRPU-162103-62/ČJ-2019-040026, byla žalobkyni uložena povinnost opustit území podle § 50a odst. 2 písm. a) bodu 2 zákona o pobytu cizinců. Toto rozhodnutí bylo žalobou napadeným rozhodnutím potvrzeno.

14. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), přičemž při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.

15. Podle § 50a odst. 2 písm. a) bodu 2 zákona o pobytu cizinců *rozhodnutí o povinnosti opustit území členských států Evropské unie policie vydá cizinci staršímu 15 let, který nevyužil Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.*

možnosti dobrovolného návratu podle zákona o azylu, jestliže nevycestoval po pravomocném ukončení řízení ve věci mezinárodní ochrany nebo po ukončení poskytování mezinárodní ochrany ve lhůtě uvedené ve výjezdním příkazu nebo ve lhůtě 30 dnů, nebyl-li cizinci výjezdní příkaz udělen.

16. Dne 14. 4. 2021 bylo správním orgánem I. st. vydáno rozhodnutí, kterým žalobkyni uložil podle § 50a odst. 2 písm. a) bodu 2 zákona o pobytu cizinců povinnost opustit území členských států EU ve lhůtě 60 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí. Toto rozhodnutí bylo potvrzeno napadeným rozhodnutím.

17. Správní orgán ve svém odůvodnění nejprve shrnul pobytovou situaci žalobkyně a uvedl, že se žalobkyně dostavila dne 11. 9. 2019 ke správnímu orgánu ohledně legalizace pobytu, kdy bylo lustrací zjištěno, že dne 14. 8. 2019 byla pravomocně zamítnuta kasační stížnost ve věci žádosti o udělení mezinárodní ochrany a nebylo zjištěno žádné oprávnění k pobytu. Žalovaný doplnil, že žalobkyni byl vystaven výjezdní příkaz s platností od 26. 8. 2019 do 9. 9. 2019.

18. K tomu soud uvádí, že neoprávněný pobyt žalobkyně na území ČR trval krátce, kdy se sama dostavila ke správnímu orgánu řešit svou pobytovou situaci. Vzhledem k těmto skutkovým okolnostem postupovaly správní orgány podle § 50a odst. 2 písm. a) bodu 2 zákona o pobytu cizinců a žalobkyni byla uložena povinnost vycestovat ve lhůtě 60 dnů od právní moci rozhodnutí.

19. Co se týče opatření uloženého žalobkyni, vyjádřil se k povaze daného institutu Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 30. 4. 2020 č. j. 9 Azs 54/2020-32 takto: *„Opatření o povinnosti opustit území (§ 50a) bylo do zákona o pobytu cizinců zavedeno zákonem č. 427/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, (zákon o azylu), a další související zákony. Podle důvodové zprávy se rozhodnutím dle § 50a uvedeného zákona „deklaruje neoprávněný pobyt cizince na území a ukládá povinnost opustit ve stanovené době území České republiky, aniž by za neoprávněný pobyt byla cizinci stanovena sankce v podobě zákazu vstupu“. Jak konstatoval NSS v rozsudku ze dne 24. 10. 2018, č. j. 1 Azs 296/2018 - 35, rozhodnutí o povinnosti opustit území je „v podstatě nejmírnějším opatřením pro cizince neoprávněně pobývající na území ČR. Na rozdíl od správního vyhoštění zde totiž nejsou stanovena žádná negativní omezení do budoucna v podobě zákazu vstupu na území ČR po určitou dobu“. Nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života cizince v důsledku vydání rozhodnutí o opuštění území bude zpravidla shledán pouze ve výjimečných případech, které by ospravedlňovaly naprostou nezbytnost přítomnosti cizince na území České republiky.“*

20. Byť byl neoprávněný pobyt žalobkyně zjištěn ve velmi krátké délce, jednalo se stále o protiprávní jednání, neboť bylo její povinností vycestovat do konce platnosti výjezdního příkazu, tedy do 9. 9. 2019. V této lhůtě však žalobkyně nevycestovala a zároveň při podání vysvětlení potvrdila, že si je svého neoprávněného pobytu vědoma. Bylo-li zjištěno porušení právního řádu ČR vědomým neoprávněným pobytem žalobkyně, byť takto krátkého, nebylo na místě uložit žalobkyni sankci přísnější, nicméně správní orgány nemohly vůči žalobkyni rezignovat na jakýkoli postih. Proto uložily příslušné opatření v návaznosti na skončení řízení o udělení mezinárodní ochrany.

21. Co se týče rodinných vazeb žalobkyně v kontextu její pobytové situace, pak dané lze shrnout následovně. Žalobkyně přicestovala do ČR v roce 2008 za účelem sloučení Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

rodiny s manželem, přičemž následně zde pobývala na základě tohoto oprávnění. Z výsledku partnera vyplynulo, že se s žalobkyní znají od roku 2011, v roce 2013 žijí ve společné domácnosti. Toto tvrzení je v souladu s tvrzením žalobkyně o tom, že v roce 2014, se měla dozvědět o tom, že má problém s pobytem, 2015 jí byl pobyt ukončen, kdy manžel s dcerou žili v té době na jiné adrese. Žalobkyně uvedla, že ani nevěděla, že jí byl pobyt ukončen. Poté požádala o azyl, avšak její žádost byla zamítnuta, a následně jí byl v návaznosti na to vydán výjezdní příkaz, v době jeho platnosti však nevycestovala. S manželem je vdaná od roku 2006, probíhá dlouhé rozvodové řízení, které dle žalobkyně komplikuje manžel, který se rozvést nechce. Nejprve je nutné vyřešit péči o děti, o které rozhodují soudy ve Vietnamu, teprve poté je možné se rozvést. Pokud by se jí nepodařilo vyřešit rozvod v ČR, bude muset odjet do země původu jej dořešit tam. S manželem není v kontaktu, řeší pouze nezbytnou komunikaci ohledně úředních povinností. Žalobkyně žije s partnerem od 2013, se kterým sdílí společnou domácnost a pečují o tři děti, o dceru žalobkyně, nar. X, kterou má s manželem, a o dva syny, které má s partnerem. Manžel se o dceru nezajímá, nijak ji finančně nepodporuje, naproti tomu partner žalobkyni podporuje, kdy spolu s ní pečuje o všechny tři děti a rodinu kompletně finančně zajišťuje. Žalobkyně řeší péči o děti. Žádnou finanční podporu žalobkyně nepobírá. V roce 2014 se dozvěděla, že má v ČR problém s pobytem, což byl důvod, proč v ČR nežije její nejstarší dcera, nar. X, která žije s rodiči žalobkyně ve Vietnamu, kde žije sestra žalobkyně.

22. Žalobkyně namítala, že rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území představuje nepřiměřený zásah do jejího soukromého a rodinného života, což bylo žalovaným nedostatečně posouzeno, rozhodnutí je dle ní nezákonné a nepřezkoumatelné. Nepřiměřený dopad rozhodnutí namítala taktéž vůči dětem a partnerovi. Nebyl zhodnocen nejlepší zájem dítěte. Vycestování žalobkyně by pro rodinu znamenalo značné komplikace a finanční náročnost. Řešení cestou sloučení se na děti u žalobkyně není možné, neboť zákon takový způsob neumožňuje. Sloučit se na druhu by bylo možné až po rozvodu s manželem a uzavření sňatku s druhem. Žalobkyně poukázala na potíže, které mohou doprovázet vyřizování jak dlouhodobého, tak i krátkodobého víza.

23. Soud shledal důvodnou námitku, že správní orgány nedostatečně posoudily přiměřenost rozhodnutí, pokud jde o jeho dopad do rodinného života žalobkyně.

24. Správní orgán I. stupně i žalovaný se zabývali posouzením skutečnosti, zda by mohlo dojít k nepřiměřenému zásahu do rodinného či soukromého života žalobkyně a její rodiny. Správní orgán I. stupně se zabíral soukromými, rodinnými, ekonomickými a dalšími poměry žalobkyně, ale jejich relevanci správně neshledal. Podle ustanovení § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců *správní orgán při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona zohlední zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště. Účastník řízení je povinen v rámci řízení poskytnout ministerstvu veškeré relevantní informace potřebné k posouzení přiměřenosti vydaného rozhodnutí.* Správní orgán prvního stupně žalobkyni položil řadu otázek směřujících k objasnění skutečností relevantních pro objasnění projednávané věci. Jak vyplývá z rozhodnutí správního orgánu I. stupně, žalobkyni byly v rámci výsledku kladeny otázky směřující ke zjištění skutečností hovořících ve prospěch žalobkyně, příkladmo lze uvést

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

dotazy na rodinné, ekonomické, kulturní a sociální vazby na území České republiky a Evropské unie.

25. Žalovaný poukázal na to, že: „*nebylo provedeno zhodnocení přiměřenosti vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, neboť správní orgán I. stupně od začátku postupoval v mezích ustanovení § 50a odst. 2 písm. a) bod 2 zákona o pobytu cizinců.*“ A dále uvedl, že: „*I takové rozhodnutí je podmíněno zhodnocením přiměřenosti, a to na základě čl. 5 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „Směrnice“), který stanoví, že členské státy při provádění této Směrnice náležitě zohlední nejvlastnější zájem dítěte, rodinný život a zdravotní stav dotčeného státního příslušníka třetí země a dodržují zásadu nenavracení. V daném případě správní orgán I. stupně tuto svou povinnost provést zhodnocení přiměřenosti podle Směrnice konstatoval v odůvodnění napadeného rozhodnutí a následně také řádné zhodnocení přiměřenosti podle Směrnice provedl a své úvahy a závěry uvedl v napadeném rozhodnutí.*“

26. Žalovaný v napadeném rozhodnutí rozebral rodinné vazby žalobkyně a vývoj její situace do dne, kdy se dostavila za účelem řešení pobytu. Byl hodnocen věk dětí, plnění školních povinností, adaptace na prostředí, pokud jde o dceru, včetně jejího vztahu k matce, veškeré rodinné poměry žalobkyně a celé rodiny včetně finanční situace. Žalovaný nerozporoval složitost situace rodiny, avšak shledal, že veřejný zájem na tom, aby se na území ČR nacházeli pouze cizinci, kteří disponují pobytovým oprávněním, v dané situaci převáží nad zájmem žalobkyně na její soukromý a rodinný život. Dopad na rodinu bude sice dle žalovaného značný, ale k nepřiměřenému zásahu nedojde.

27. Soud přesto neshledal posouzení žalovaného jako dostatečné. Soud našel pochybení v tom, že žalovaný zmínil několik možností řešení situace žalobkyně, které nebyly přesvědčivé a dostatečně podložené zjištěným skutkovým stavem, zejména pokud žalovaným uvedené řešení pobytu skrze sloučení na děti nemá oporu v zákoně o pobytu cizinců. Posouzení žalovaného ohledně zhodnocení dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobkyně obsahuje níže uvedené úvahy, které nemohou obstát.

28. Aby bylo možné shledat nepřiměřený dopad rozhodnutí do soukromého a rodinného života, musí se jednat o skutečně výjimečný případ. Soud v této souvislosti poukazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2021, č. j. 1 Azs 43/2021 – 32. Ten v něm uvedl, že: „*Samotná skutečnost, že cizinec má na území ČR rodinné vazby, proto automaticky nemůže znamenat, že by stanovení povinnosti opustit území představovalo nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života. Nepřiměřený zásah bude zpravidla shledán pouze ve výjimečných situacích, které by ospravedlňovaly naprostou nezbytnost přítomnosti cizince na území ČR.*“ V případě žalobkyně sice bez dalšího ze skutkových zjištění neplyne, že by její situace byla natolik výjimečná v tomto smyslu, avšak rozhodnutí žalovaného musí být odůvodněno souladně se zákonem a jeho závěry musí být přezkoumatelné.

29. Co se týče námitek, že děti nemohou vycestovat spolu s žalobkyní, s touto žalovaný nesouhlasil. Uvedl, že není nutné, aby s žalobkyní vycestovaly všechny tři děti. Žalovaný připustil, že v případě odjezdu žalobkyně by otec nezvládal současně péči o syny a výdělečnou činnost, nicméně dle žalovaného mohou vycestovat do Vietnamu s žalobkyní. Ve vlasti by žalobkyni pomohli rodiče a sestra. Obava, že by synové pobytom přišli o trvalý pobyt, není podle žalovaného adekvátní, neboť lze očekávat, že vyřízení

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

žádosti se stihne rychleji, než očekává žalobkyně. Dcera v současné době chodí do 6. třídy ZŠ a je integrována, kdy podle žalovaného může v ČR zůstat s druhem žalobkyně, neboť žalobkyně opakovaně zdůrazňuje dobré vztahy dcery s druhem. Žalovaný také upozornil na skutečnost, že ve Vietnamu se stále nachází nejstarší dcera žalobkyně, která tam žije s rodiči žalobkyně. Tuto dceru nechala žalobkyně dle žalovaného v péči rodičů a odjela ze země, když byl dceři méně než jeden rok, kdy toto tehdy žalobkyni nečinilo problém.

30. Pokud žalovaný uvedl, že je možné, aby s žalobkyní vycestovali do vlasti pouze synové, přičemž dcera by zůstala v ČR, znamenalo by to, že by se nezletilá dcera ocitla na území ČR bez zázemí rodiny, bez fyzického kontaktu se zákonným zástupcem. Bez ohledu na dobré vztahy dcery s partnerem žalobkyně, nelze přehlédnout rozdělení rodiny, dcery od matky a sourozenců, zároveň synů od zjevně otce, druhá žalobkyně. Partner žalobkyně by se mohl o její dceru nepochybně starat, pokud jde o zajištění běžné péče a dohlédnout, aby nadále řádně navštěvovala školu apod., přesto by nebyl způsobilý vykonávat veškeré právní úkony jako zákonný zástupce nezletilé, přičemž otec nezletilé není s dcerou v kontaktu. Srovnání s péčí o starší dceru ve Vietnamu není přiléhavé, neboť u tu se stará její biologická rodina, prarodiče, přičemž vietnamská společnost je postavena na tradiční rodině, vzájemné rodinné vazby jsou tam silnější než obecně v Evropě.

31. V rozhodnutí č. j. 10 Azs 301/2019 – 40 ze dne 23. 12. 2019 se Nejvyšší správní soud zabýval situací stěžovatelky se třemi dětmi, kdy mladší dvě děti byly státní příslušnosti Vietnamské socialistické republiky a nejstarší dcera byla občankou ČR. Nejvyšší správní soud konstatoval nepřiměřenost rozhodnutí o povinnosti stěžovatelky opustit území ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců a zároveň též protiústavnost (viz shora cit. čl. 14 odst. 4 Listiny základních práv a svobod). NSS dodal, že přiměřenost rozhodnutí je třeba zkoumat i ve vztahu k ostatním rodinným příslušníkům, kteří by jinak měli právo pobývat na území ČR, především k nezl. dceři - státní občance ČR. V tomto rozhodnutí soud uvedl, že: „Dcera L. je ve výlučné péči stěžovatelky, otec o ni nejeví zájem. Realizace rozhodnutí o povinnosti stěžovatelky opustit území ve svém důsledku znamená, že dcera L., občanka ČR, bude nucena nedobrovolně opustit vlast a vycestovat s matkou do Vietnamu. Jako nezletilé dítě závislé na výlučné péči matky přirozeně sdílí matčin osud. Nelze rozhodně argumentovat, že stěžovatelka si může ve Vietnamu snadno vyřídit pobytové oprávnění. Je obecně známo, že podání žádosti o pobytové oprávnění na české ambasádě ve Vietnamu je mnohdy velmi zdoluhavý a nejistý proces vzhledem k enormnímu zájmu vietnamských občanů o pobyt na území ČR. Není proto vůbec zřejmé, za jak dlouho a zda vůbec by se dcera L. mohla se svou matkou, stěžovatelkou, vrátit do ČR. Jedinou alternativou právě nastíněného scénáře je, že by stěžovatelka zanechala dvanáctiletou dceru samotnou v ČR. Jen tak by sice dcera zůstala v ČR, ovšem současně by to logicky vedlo k jejímu umístění do ústavní výchovy. Že by takováto situace nebyla v nejlepším zájmu dítěte (čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, č. 104/1991 Sb.), ale naopak v zájmu nejhorším, snad netřeba dále rozvádět.“

32. Ačkoli si je soud plně vědom toho, že v nynější věci je dána odlišnost v tom, že všechny tři děti žalobkyně mají státní příslušnost Vietnamské socialistické republiky, má zároveň za to, že co do posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí, je vhodné toto rozhodnutí zmínit, neboť dokládá složitost situace, které by v případě takového postupu čelila i žalobkyně. Zmíněná stěžovatelka se nacházela v obdobné situaci jako žalobkyně, kdy bylo soudem poukázáno na to, že nejstarší dcera stěžovatelky jako nezletilá sdílí osud matky, přičemž soud rovněž uvedl, že je obecně známo, že proces vyřizování pobytových oprávnění ve Vietnamu je zdoluhavý a nelze tak argumentovat tím, že si bude moci

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

stěžovatelka pobytové oprávnění snadno vyřídit. Názor NSS tak dává za pravdu žalobkyni, že nelze proces vyřizování víza považovat za snadný, nelze vyloučit možné komplikace, které nelze dopředu odhadnout. V této souvislosti soud poznamenává, že některá rozhodnutí sice uvádí naopak zlepšení situace ohledně vyřizování víz (srov. rozhodnutí 1 Azs 296/2018 – 35, ze dne 24. 10. 2018, ve kterém NSS konstatoval: „Vzhledem k částečné konsolidaci situace na zastupitelském úřadě v Hanoji spojované s nefunkčností tzv. Visapointu by nemělo jít o nijak dlouhodobé odloučení od rodiny, ale pouze o její dočasné rozdělení z důvodu legalizace pobytu jednoho z jejích členů.“), nicméně dle soudu bylo třeba přihlídnout k vývoji pandemie Covid-19 v době rozhodování žalovaného, kdy nebylo možné se spolehnout na standardní průběh řízení ani vycestování již z tohoto důvodu. V tomto ohledu nelze dle soudu zcela odhlédnout od situace ohledně pandemie Covid-19, v jejíž spojitosti nebylo možné v příslušné době vyloučit další komplikace související s cestováním, které by zde za běžných podmínek nebyly. K tomu žalovaný konkrétně uvedl, že: „v souvislosti s pandemií onemocnění Covid-19 jsou možnosti cestování omezené, avšak tato situace se neustále vyvíjí a mění, přičemž v posledních měsících došlo ke značnému zlepšení těchto podmínek ve smyslu uvolnění ochranných opatření, a to i na území Vietnamu, a k rozšíření možností cestování. Odvolací orgán sice připouští, že možnosti vstupu na území Vietnamu jsou omezené a probíhá jen málo komerčních letů, avšak rozhodně nejsou vyloučené a dále jich přibývá. Zároveň lze využít repatričních letů. Oba způsoby však předpokládají aktivní přístup 1. účastnice řízení při zjišťování možností návratu do Vietnamu. 1. účastnice řízení však nedoložila, že by v tomto směru vyvinula jakoukoli aktivitu.“ Soud se ztotožňuje s žalovaným, že docházelo k postupnému zmírňování protipandemických opatření, jak dokládá i další konstatování žalovaného: „Dále 1. účastnice řízení uváděla, že chce podat žádost o upuštění od osobního podání žádosti, avšak takové podání není v pandemické situaci možné s ohledem na ochranné opatření Ministerstva zdravotnictví. Odvolací orgán k tomu podotýká, že v současné době je již sjednání schůzky na OAMP za účelem podání žádosti je již dávno opět možné, nic jí tedy v podání žádosti o upuštění od osobního podání žádosti nebrání. Přesto se 1. účastnice řízení doposud tuto žádost vůbec nepokusila podat.“, avšak má zároveň za to, že ani dané nic nemění na tom, že rozhodně nebylo možné spolehlivě určit datum návratu matky, což by bylo z hlediska pobytu pouze dcery v ČR nepředstavitelné.

33. Žalovaným uvedené řešení, tj. vycestování žalobkyně pouze se syny by dle názoru zdejšího soudu snad ještě mohlo být možné v situaci, kdy by žalobkyni bylo předem známo, jak dlouho bude trvat její nepřítomnost v ČR, nicméně tuto skutečnost mohla pouze odhadovat, kdy nemohla být známa ani žalovanému. Dané řešení (vycestování samotné matky či matky pouze se syny) pak rovněž neodpovídá na otázku, jakým způsobem by měla žalobkyně postupovat, pokud by se jí pobytové oprávnění vyřídit nepodařilo vůbec za situace pobytu dcery v ČR, neboli, jakým způsobem by se poté měla dcera dostat do Vietnamu, nebo zda by měla zůstat v ČR apod. Žalovaný se nevyjádřil ani k tomu, že dle výpovědi žalobkyně má dcera obavy, že by matka z ČR vycestovala. Žalovaný tak sice zohlednil integraci dcery v ČR a její školní docházku, v rámci které si zde vytvořila vazby a uvedl, že by zde dcera mohla zůstat s druhem žalobkyně, ale již se nezabýval tím, jak by se s navrženou situací vyrovnala sama dcera, která dle žalovaného navštěvovala 6. třídu ZŠ, a proto její názor již mohl být relevantní. Soud proto nepovažuje zhodnocení žalovaným za dostatečné z hlediska zkoumání nejlepšího zájmu dítěte – dcery žalobkyně.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

34. Soud se shoduje se žalovaným, že vycestování žalobkyně bez synů je pro jejich nízký věk (nar. X a X) vyloučeno. Lze předpokládat, že v zemi původu by žalobkyni byla poskytnuta výpomoc její rodiny ohledně péče o syny, avšak žalovaný neposoudil zájem dětí ve vztahu k odloučení od tvrzeného biologického otce – druhá žalobkyně a to se zřetelem k možné době odloučení, kdy žalovaný nijak nezkoumal míru omezení cestování z důvodů opatření proti covidu-19 v zemi původu. Soud se v tomto ohledu shoduje rovněž s námitkou žalobkyně, že žalovaným nebyl de facto vůbec zohledněn nejlepší zájem dítěte – synů. K nejlepšímu zájmu dítěte Nejvyšší správní soud v rozhodnutí č. j. 1 Azs 43/2021 – 32 uvedl, že: *„Soud stěžovateli nepřisvědčuje ani v tom, že by v jeho případě nebyl zohledněn nejlepší zájem dítěte ve smyslu čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, který je nutno poměřit s protichůdným zájmem státu. Nejvyšší správní soud již ve své judikatuře vyslovil, že hledisko nejlepšího zájmu dítěte přenáší Evropský soud pro lidská práva také do oblasti posuzování zásahu smluvních stran Úmluvy do rodinného života cizinců ve smyslu čl. 8 Úmluvy, jež se dotýkají (především nezletilých) dětí, a přisuzuje mu v nedávné judikatuře zásadní význam. Nikoli však v tom smyslu, že by muselo vždy a za všech okolností převládnout nad konkurujícím veřejným zájmem, ale především z hlediska procesního, kdy je třeba posuzovat, zda příslušné správní orgány a soudy skutečně věnovaly dostatečnou pozornost hledání spravedlivé rovnováhy mezi nejlepším zájmem dítěte (který jsou také povinny v konkrétní věci definovat) a případným konkurujícím veřejným zájmem a zda tuto úvahu ve vydaných rozhodnutích dostatečně a přezkoumatelně vyjádřily.“* Synové v době rozhodování nebyli v ČR natolik integrováni jako dcera, nicméně cesta se syny by po žalobkyni byla komplikovaná z hlediska logistiky (včetně komplikací s ohledem na pandemii Covid-19).

35. Soud poukazuje na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2022, č. j. 4 Azs 16/2022 – 60, ve kterém NSS poukázal na rozhodnutí ve věci stěžovatele (č. j. 1 Azs 296/2018), kde stěžovatel sice na území ČR pobývá dlouhodobě (od roku 2005), ale již od roku 2010 nedisponoval pobytovým oprávněním, za což byl opakovaně sankcionován. Pobyt se snažil bez úspěchu realizovat. Dle soudu: *„Na území ČR má sice rodinu (manželku a dvě nezletilé dcery), tu si však založil již s vědomím svého protiprávního pobytu a musel tak dopředu počítat s tím, že bude nucen si svůj pobyt na území ČR zlegalizovat. Nezletilé děti stěžovatele mohou po nezbytnou dobu, kdy bude stěžovatel muset vycestovat za účelem vyřízení potřebného pobytového oprávnění v zemi původu, setrvat na území ČR se svou matkou.“* (...) *„Na území ČR má sice rodinu (manželku a dvě nezletilé dcery), tu si však založil již s vědomím svého protiprávního pobytu a musel tak dopředu počítat s tím, že bude nucen si svůj pobyt na území ČR zlegalizovat. Nezletilé děti stěžovatele mohou po nezbytnou dobu, kdy bude stěžovatel muset vycestovat za účelem vyřízení potřebného pobytového oprávnění v zemi původu, setrvat na území ČR se svou matkou.“* Soud v rozhodnutí ze dne 27. 6. 2022 dále zmínil usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1276/20 a uvedl, že: *„Ústavní soud v citované věci dále zdůraznil, že „je-li shledáno, že k založení rodinného života došlo až v době, kdy stěžovatelův pobytový status v hostitelské zemi byl nejistý, porušení práva na respektování rodinného života dle čl. 8 Úmluvy lze konstatovat pouze výjimečně (srov. např. rozsudek velkého senátu ESLP ve věci Jeunesse proti Nizozemsku, cit. výše, § 108; rozsudek ESLP ve věci Nunez proti Norsku, cit. výše, § 70; rozhodnutí ESLP ve věci Nguyen proti Norsku ze dne 26. 1. 2016, č. 30984/13, § 28; rozhodnutí ESLP ve věci Abokar proti Švédsku ze dne 14. 5. 2019, č. 23270/16, § 37; rozhodnutí ESLP ve věci Eze proti Švédsku ze dne 17. 9. 2019, č. 57750/17, § 46).“* Stěžovatel přitom přistoupil k založení rodiny v době, kdy byla jeho pobytová situace přinejmenším značně nejistá, a to nejen s ohledem na chybějící pobytový titul, ale i na řadu správních a soudních

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

rozhodnutí, jež byla vydána po roce 2010 a jež nebyla z pohledu pobytového statusu stěžovatele příznivá.“

36. Zmíněný případ obsahuje některé shodné parametry, v jiných skutečnostech se od případu žalobkyně odlišuje. Pro případ žalobkyně je z citovaného rozhodnutí nepochybně použitelná mj. skutečnost, že žalobkyně svou rodinu rozšiřovala i během nevyřešeného pobytu. Starší syn je narozen v roce X, mladší pak v roce X, tedy žalobkyně měla děti v době, kdy musela vědět o tom, že její pobytová situace v ČR je značně nejistá. Je zde však dána ta odlišnost, že v citovaném případě byla možnost dcer zůstat v ČR s matkou, což je v případě žalobkyně nemožné, tudíž by nebyla zajištěna kontinuita pobytu pro všechny děti. V případě žalobkyně v ČR mohl zůstat toliko její partner, přičemž pak by byla žalobkyně nucena odcestovat se všemi dětmi do Vietnamu, čímž by došlo k oddělení mladších synů od otce s předem těžko odhadovanou dobou návratu, kdy taková nejistota byla v době napadeného rozhodování žalovaného umocněna v té době trvající pandemií, která sama o sobě relativizovala standardní fungování rozhodovacích vízových procesů i samotného cestování. Ve světle úvah žalovaného by v ČR mohl zůstat také partner žalobkyně s její dcerou, avšak jak soud již uvedl, ten by nemohl o dceru pečovat stejným způsobem jako její matka a nelze vyloučit možné komplikace při řešení určitých záležitostí.

37. K odkazu žalobkyně na rozhodnutí NSS č. j. 5 Azs 383/2019 – 40 ze dne 14. 2. 2020 soud uvádí, že závěry tohoto rozhodnutí považuje rovněž za relevantní. Soud mj. uvedl: *„Podle názoru Nejvyššího správního soudu však nebylo v řízení dostatečně prokázáno, že by se rodina stěžovatele skutečně byla schopna alespoň po ekonomické stránce dlouhodobě zcela obejít bez pomoci stěžovatele, který mj. uvádí, že podmínkou pro to, aby se jeho manželka mohla nadále věnovat podnikání a tedy zajišťovat ekonomickou existenci rodiny, je jeho stálá péče o nyní ročního syna.“* A dále: *„Správní orgán prvního stupně dále přihlédl k tomu, že neudělení povolení k přechodnému pobytu neznamená úplný zákaz pobytu stěžovatele na území ČR, přičemž dle jeho názoru není vyloučeno, aby v budoucnu, až pomine nebezpečí závažného ohrožení veřejného pořádku ze strany stěžovatele, znovu mohl pobývat v ČR se svou rodinou. V tomto kontextu ovšem správní orgán dostatečně nezhodnotil skutečnost, že stěžovateli byla (po zrušení jeho povolení k trvalému pobytu) dle zákona o pobytu cizinců uložena, byť v té době nepravomocně, povinnost opustit území ČR. Je pravdou, že s tímto rozhodnutím, jakož ani s rozhodnutím žalobou napadeným v této věci, není, na rozdíl od rozhodnutí o správním vyhoštění, spojena doba zákazu pobytu na území ČR, resp. členských států EU, na straně druhé, podobně jako ve věci Nunez proti Norsku (rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 28. 6. 2011, Nunez proti Norsku, stížnost č. 55597/09, bod 81) nelze předvídat, zda by odloučení stěžovatele od jeho nezletilých dětí bylo skutečně jen dočasné, nebo naopak trvalé, a to s ohledem na omezené možnosti z hlediska zákona o pobytu cizinců, které by měl stěžovatel pro umožnění návratu do ČR z jeho vlasti k dispozici.“* (...) *„V těchto intencích je třeba hodnotit i konstatování správního orgánu prvního stupně, že nejsou ohrožena práva dítěte, neboť jeho rozhodnutí žádným způsobem nebrání stěžovateli plnit jeho rodičovská práva a povinnosti, nezakazuje mu styk s dítětem ani mu nebrání v povinnosti podílet se na jeho výchově a výživě. Formálně jistě nikoliv, není však jasné, jakým způsobem má stěžovatel tyto práva a povinnosti vykonávat, pokud bude nucen, mj. v důsledku žaloby napadených rozhodnutí, opustit území ČR.“* (...) *„Míra integrace nezletilých dětí stěžovatele, jež mají vietnamskou státní příslušnost, v ČR i zhodnocení dopadů jejich případného přesídlení do Vietnamu z hlediska nejlepšího zájmu těchto dětí v rozhodnutí rovněž absentuje, stejně jako dostatečné zhodnocení důsledků žalobou*

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

napadeného rozhodnutí pro možnost dalšího kontaktu stěžovatele s jeho nejstarší dcerou, která je státní občankou ČR...“

38. V nyní řešené věci sice žalovaný dovodil, že dcera žalobkyně je již do značné míry samostatná a může zůstat v ČR s druhem žalobkyně, čímž by bylo zachováno její současné zázemí a mladší synové vyžadující větší péči by mohli odcestovat s matkou do vlasti, avšak žalovaný se nezabýval dostatečně zhodnocením dopadů přesídlení dětí do Vietnamu, kdy u synů tuto otázku zmínil jen okrajově s tím, že by mohli vycestovat s matkou do Vietnamu a u dcery se mírou integrace sice zabýval, kdy právě v této souvislosti shledal možnost setrvání dcery v ČR, avšak v toto ohledu pominul obavy dcery z vycestování matky a rovněž fakt, že by dcera na území ČR v takové situaci zůstala bez péče ze strany zákonného zástupce. Byť by sice péči o ni mohl zajišťovat partner, pak jak soud již uvedl, je tato v některých záležitostech nepochybně limitována, přičemž nelze zároveň určit, kdy by se mohla dcera s matkou opět shledat, zda by např. měla dcera odcestovat za matkou do Vietnamu nebo by se matka vrátila (nemožnost určit datum návratu s ohledem na problematiku vyřizování víz). Z výpovědi žalobkyně i jejího druhá pak zároveň vyplynulo, že otec dcery žalobkyně se o ni nestará, a to ani po finanční stránce.

39. Žalovaný poukázal ve svém odůvodnění také na to, že žalobkyně doposud žádnou žádost o pobyt nepodala a pouze se soustředí na existenci možných překážek. Dále poukázal na to, že žalobkyně si může vyřídit dlouhodobé i krátkodobé vízum, kdy konkrétně uvedl: *„Zároveň se 1. účastnice řízení upíná pouze na povolení k dlouhodobému, popř. rovnou trvalému pobytu, jejichž vyřízení je časově velmi náročné a podání žádosti obtížné a přitom pomíjí možnosti podání žádosti o nižší pobytové oprávnění, např. dlouhodobé vízum, na které by mohla přicestovat a následně svůj legální pobyt dále budovat. Dále by bylo možné souběžně s žádostí o povolení k pobytu podat žádost o krátkodobé vízum, jehož vyřízení by bylo nepoměrně rychlejší a na jehož základě by mohla přicestovat do ČR a zde čekat na výsledek druhé žádosti. Odvolací orgán v této souvislosti upozorňuje na to, že od vydání napadeného rozhodnutí již uplynulo cca 9 měsíců, přičemž ochranná opatření se od té doby značně zmírnila a v současné době je již podávání žádostí o krátkodobá i dlouhodobá víza na zastupitelském úřadě opět možné, přičemž termín na podání žádosti o dlouhodobé vízum se objednává e-mailem. 1. účastnice řízení si tak může již v době, kdy pobývá na území ČR, sjednat termín na dobu, kdy bude ve Vietnamu a zkrátit tak celkovou dobu potřebnou k vyřízení takového víza.“* Dle žalobkyně však není v jejím případě možné vyřízení ani dlouhodobého ani krátkodobého víza natolik jednoduché. V případě dlouhodobého víza je dle žalobkyně nereálné vycestování celé rodiny, neboť tím by byla znemožněna podnikatelská činnost partnera, čímž by nebylo možné nadále zajistit financování rodiny ani vyřízení žádosti o dlouhodobý pobyt. Návrh na podání žádosti o vydání krátkodobého není dle žalobkyně rovněž aplikovatelný, neboť Velvyslanectví České republiky v Hanoji přijímá žádosti o krátkodobé vízum pouze od daných kategorií žadatelů (rodinní příslušníci občanů EU, držitelé diplomatických či úředních/služebních pasů, oficiální delegace a žadatelé podávající žádost urgentně z humanitárních důvodů). Navíc se jedná o vízum max. na 90 dnů, žalobkyně by tedy musela znovu cestovat zpět do Vietnamu, žádost o vydání dlouhodobého pobytu se vyřizuje 3x déle, tudíž by krátkodobé vízum celou dobu vyřizování žádosti nepokrylo. Možnost sjednání termínu pro podání žádosti na odboru azylové a migrační politiky v České republice sice existuje, avšak neexistuje žádné pobytové oprávnění, o které by žalobkyně na území České republiky mohla požádat. Veškeré své žádosti musí iniciovat na zastupitelském úřadu v Hanoji. Možnost sloučení na děti zákon o pobytu cizinců neuvádí. V souvislosti s dobou odloučení synů od Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

biologického otce soud akcentuje absenci zjištění ohledně aktuálních pandemických opatření v zemi původu a tím i možností vycestování tam i zpět, kdy dle sdělení Velvyslanectví ČR ve Vietnamu teprve **dne 15. 3. 2022 Vietnam znovuotevřel své hranice pro příjezdy všech kategorií osob a došlo také k rozvolnění příjezdových podmínek** (https://www.mzv.cz/consulate.newyork/cz/aktuality/covid_19_nova_pravidla_pro_cestovani_do.html).

40. Soud dává žalobkyni za pravdu v tom, že žalovaný pochybil, pokud žalobkyni vytýkal, že se nepokusila zajistit pobytové oprávnění na sloučení s dětmi, neboť takový postup zákon o pobytu cizinců neumožňuje (srovnej § 42a zákona o pobytu cizinců). Je však zjevné, že nějakou cestu žalobkyně, pokud bude chtít na území ČR legálně do budoucna pobývat, zvolit musí, kdy patrně žádný ze způsobů řešení pobytu nebude zcela bez překážek. Bude na žalobkyni, aby našla řešení ve smyslu zákona o pobytu cizinců a požádala o takový pobyt, který bude v její situaci možný včetně případně zvážení krátkodobých pobytů. Okolnost trvajícího rozvodového řízení není dostačující pro to, aby žalobkyně mohla v ČR setrvat. Žalobkyně se rozhodla ukončit manželství a najít si nového partnera, aniž by tomu přizpůsobila své pobytové oprávnění.

41. Soud si je plně vědom toho, že značně složitá situace žalobkyně byla způsobena především jí samotnou, kdy žalobkyně zároveň v této době ještě rozšířila svou rodinu. Soudu není ani zřejmé, jaké řešení situace by navrhovala sama žalobkyně, neboť v žalobě toliko uvedla problematické aspekty možností vyřizování jednotlivých víz a nedostatečné zhodnocení dopadů rozhodnutí žalovaným, který k tomu uvedl, že žalobkyně se na místo snahy o zajištění pobytového oprávnění soustředí pouze na důvody, proč si tato oprávnění vyřídit nemůže. Situace žalobkyně je značně komplexní a je komplikována i tím, že si žalobkyně nemůže vyřídit oprávnění k pobytu za účelem sloučení rodiny, dokud nebude rozvedená. Rozvodové řízení však může trvat ještě značnou dobu, kdy po tuto dobu by žalobkyně v ČR nemohla z důvodu absence oprávnění k pobytu ani pracovat či vykonávat výdělečnou činnost. Celou situaci prodlužuje i případné uzavření nového sňatku. Je nepředstavitelné, že by žalobkyně po celou tuto dobu měla pobývat na území ČR bez oprávnění pouze z důvodu, že zde má děti a partnera, aniž by však jejich pobytová oprávnění zakládaly možnost udělení pobytu žalobkyni (§ 42a zákona o pobytu cizinců).

42. Soud nepopírá závažnost protiprávního jednání žalobkyně a veřejný zájem na tom, aby v ČR pobývali pouze cizinci s platným pobytovým oprávněním, kdy bylo nepochybně na žalobkyni, aby si své osobní a pobytové záležitosti vypořádala předtím, než se rozhodla mít v ČR další rodinu. Není zřejmé, jak by měly podle žalobkyně správní orgány postupovat jinak, než cestou uloženého opatření, jestliže nelze rezignovat na její neoprávněný pobyt. Žalobkyně sdělila, že o tom, že má problém s pobytem, se dozvěděla v roce 2014, dodala, že ani nevěděla, že jí byl ukončen. Z tohoto tvrzení žalobkyně je tedy zřejmé, že se v příslušné době o svůj pobyt dostatečně nezajímala, jestliže ani nevěděla o ukončení. Pokud měla žalobkyně v úmyslu v ČR dlouhodobě pobývat, pak bylo její povinností se odpovídajícím způsobem informovat o tom, jaké jsou podmínky tohoto pobytu. Žalobkyně přicestovala za svým manželem v roce 2008, kdy poté disponovala pobytovým oprávněním za účelem sloučení rodiny. Z výpovědí žalobkyně a jejího současného druhu je zřejmé, že se s druhem seznámila v roce 2011, od roku 2013 žijí společně.

43. Jestliže měla žalobkyně povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, které získala na základě manželství s cizincem, který má v ČR povolení Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

k pobytu, měla v případě rozvodu požádat o změnu účelu pobytu, aby mohla na území ČR nadále legálně setrvat. Žalobkyně na místo toho, aby v době ukončení pobytu po odchodu od manžela vyřídila žádost o jeho změnu, o ukončení ani nevěděla, a následně požádala o azyl. Žalobkyně od ukončení pobytu pobývala na území ČR z důvodu podané žádosti u dělení mezinárodní ochrany, a to do 14. 8. 2019, kdy byla pravomocně zamítnuta kasační stížnost v tomto řízení. K tomu soud pouze podotýká, že Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004-94 mj. uvedl: „Azylové řízení je prostředkem poskytnutí ochrany těm příslušníkům cizích států, kteří jsou na území státu původu vystaveni pronásledování ve smyslu tohoto zákona nebo kteří mají odůvodněný strach z takového pronásledování. Jak je patrné, zákonodárce nekonstruoval toto řízení jako prostředek k legalizaci pobytu na území České republiky či jako možnost získat zde pracovní povolení. Jestliže tedy stěžovatel žádá o legalizaci pobytu v České republice, bude se muset podrobit režimu jiného zákona, a to bez ohledu na "složitost mechanismů", které tento upravuje.“ V souladu s uvedeným rozsudkem je smyslem institutu udělení mezinárodní ochrany mimořádná forma pomoci lidem z oblastí, kde hrozí porušování jejich práv ve smyslu mezinárodních konvencí. Nemůže nahrazovat postupy právních předpisů cizineckého práva, zejména zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Po ukončení azylového řízení žalobkyně nevycestovala v době platnosti výjezdního příkazu, kdy jako okolnost v její prospěch lze zohlednit pouze to, že se následně sama dostavila ke správnímu orgánu řešit svůj pobyt. Přestože zde je v současné době snaha žalobkyně o řešení situace, nelze pominout, že tato nastala z důvodu, že žalobkyně svůj pobyt adekvátně neřešila v době, kdy jej řešit měla.

44. Ani přes výše uvedené skutečnosti nelze rezignovat na řádné odůvodnění rozhodnutí správního orgánu, pokud jde o posouzení jeho dopadů do soukromého a rodinného života žalobkyně, přičemž stávající odůvodnění dle soudu nelze akceptovat. Závěry žalovaného musí vycházet ze zjištěného stavu a mít oporu ve znění zákonů. Kvalitní odůvodnění bylo navíc možné očekávat i proto, že žalovaný sám poprvé zrušil rozhodnutí správního orgánu I. st. mj. pro nepřezkoumatelné odůvodnění dopadů rozhodnutí na soukromý a rodinný život žalobkyně. V novém rozhodnutí se proto žalovaný zaměřil na to, aby jeho odůvodnění obsahovalo přezkoumatelné závěry vycházející ze zjištěného skutkového stavu, a nikoli v rozporu se zákonem o pobytu cizinců. Zároveň žalovaný v rámci svých úvah zohlední i nejlepší zájem v ČR žijících dětí žalobkyně.

45. Ze shora uvedených důvodů soud napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s. zrušil, a to pro nepřezkoumatelnost a nedostatečně zjištěný skutkový stav ohledně omezení vycestování žalobkyně tam i zpět do ČR a podle § 78 odst. 4 s. ř. s. věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení.

46. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci samé úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobcem v daném řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za 2 úkony [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. – tj. převzetí zastoupení, písemné podání k soudu] právní služby v částce 3 100,- Kč za jeden úkon, celkem 6 200,- Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), vyhlášky č. 177/1996 Sb.) a náhradu hotových výdajů v částce 300,- Kč za jeden úkon, celkem 600,-Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Dále jsou náklady řízení žalobkyně tvořeny zaplaceným soudním poplatkem 4 000,- Kč.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Pokud svým významem kasační stížnost podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V Praze 9. 5. 2023

Mgr. Kamil Tojner v. r.
soudce

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.